

Araştırma Makalesi • Research Article

İİBF Öğrencilerinin Maliyet Muhasebesi Dersine Yönelik Başarı ve Tutumları Arasındaki İlişki: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde Bir Uygulama*

The Relationship between the Success Marks and the Attitudes towards the Course of Cost Accounting of Students of FEAS: An Application in Ağrı İbrahim Çeçen University

Fatma Temelli,^{a,*} Ömer Çınar^b

^a Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, 04100, Ağrı/Türkiye.
ORCID: 0000-0001-7436-5289

^b Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, 04100, Ağrı/Türkiye.
ORCID: 0000-0002-9791-8402

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 21 Eylül 2017

Düzeltilme tarihi: 27 Ocak 2017

Kabul tarihi: 11 Şubat 2018

Anahtar Kelimeler:

Maliyet Muhasebesi Dersi

Başarı Testi

Tutum Ölçeği

İstatistiksel Analiz

ARTICLE INFO

Article history:

Received 21 September 2017

Received in revised form 27 January 2018

Accepted 11 February 2018

Keywords:

Cost Accounting Course

Success Test

Attitude Scale

Statistical Analysis

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi başarı puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Maliyet Muhasebesi dersini alan 126 öğrenci oluşturmaktadır. Maliyet Muhasebesi başarılarını tespit etmek amacıyla, oluşturulan başarı testinden elde edilen öğrencilerin notları alınmıştır. Bu çalışmada 30 maddeden oluşan tutum ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde t-testi, Anova, korelasyon ve regresyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel önem düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır.

ABSTRACT

The purpose of this study is to show the relationship between the attitudes of the students to the course of Cost Accounting and the achievement scores of Cost Accounting of students of the Faculty of Economics and Administrative Sciences. The sample of the study consists of 126 students who took the course of Cost Accounting in Ağrı İbrahim Çeçen University Faculty of Economics and Administrative Sciences in 2016-2017 academic year. In order to determine the cost accounting achievements, the grades of the students obtained from the success test were taken. In the study, attitude scale consisting of 30 items was used. In the analysis of the data, t-test, ANOVA, correlation and regression analysis were used. The statistical significance level was given as 0.05. The SPSS 21.0 program was used in the variable analysis.

1. Giriş

Üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin genellikle İşletme ve İktisat Bölümlerinde, öğrenciler seçmeli ve/veya zorunlu olarak Maliyet Muhasebesi dersini görmektedir. Ancak, her iki durumda da öğrencilerin Maliyet

Muhasebesi dersine yönelik tutumlarının, Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarını etkileyebilme gücüne sahip olduğu söylenebilmektedir. Öğrencilerin genelde bir derse yönelik akademik başarılarının, onların söz konusu derse yönelik geliştirdikleri düşünülen olumlu veya olumsuz

* Bu çalışma, 20–22 Nisan 2017 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen Uluslararası Sosyal Araştırmalar Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu yazar/Corresponding author.
e-posta: ftemelli@agri.edu.tr

tutumlarla ilişkili olduğu yaygın bir şekilde bilinmektedir (Yaşar, 2014: 60).

Maliyet Muhasebesi; üretilen mamul ya da hizmetlerin maliyetini oluşturan gider türlerinin, meydana geldikleri yerler ile ilgili oldukları mamul ya da hizmet türleri bakımından belirlenmesi ve izlenmesine imkân sağlayan bir hesap ve kayıt sistemidir (Abdioğlu, 2016: 3). İşletmelerde gerçekleştirilen faaliyetlerin, belli bir işletme biriminin ve üretim konusu mamul veya hizmetlerin fiili veya standart maliyetlerinin hesaplanması, kaydedilmesi, analiz edilmesi ve sonuçlarının raporlanması kapsayan bir süreçtir (Lazol, 2016: 5). Bu disiplin, üretim işletmeleri kadar hizmet işletmeleri, hatta kar amacı gütmeyen organizasyonlarda da önemli bir karar destek aracıdır (Karakaya, 2014: 10). Maliyet Muhasebesi, işletmede ortaya çıkan maliyetleri sistematik bir şekilde izleyen, gereken zamanda ve detayda raporlayan bir muhasebe disiplini (Lazol, 2016: 8).

Maliyet Muhasebesi dersi, günümüzde İİBF'lerin özellikle İşletme Bölümlerinde zorunlu ve/veya seçmeli olarak okutulan gerekli ve önemli bir derstir. Maliyet Muhasebesi dersi hakkında, üniversitelerin İİBF'lerinde bu dersi yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler neticesinde ve edinilen gözlemler ve tecrübeler doğrultusunda, maalesef genellikle öğrencilerin sıkıntı yaşadığı, zorlandığı ve başarı düzeyi düşük bir ders olduğu kanaatine varılmıştır. Bu durum ise önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, Maliyet Muhasebesi dersindeki öğrenci başarılarının, bu derse olan tutumlar yönünden incelenmesi gereği ortaya çıkmıştır.

2. Başarı ve Başarı Testi

Eğitim sistemimizin sağlıklı bir yapıya bürünebilmesi için öğretim kurumlarının işleyişlerinin ve bu süreçte meydana gelen aksaklıkların bilimsel anlamda saptanması ve giderilmesi gerekmektedir. Öğrenci başarılarının yanı sıra, uygulanmakta olan öğretim programlarının, öğretim yapmakla sorumlu personelin izlenmesi ve saptanan aksaklıkların giderilmesi, üzerinde durulması gereken önemli noktalardır. Öğrencilerin akademik başarıları pek çok ülkede, eğitim camiasında, eğitimin etkili olduğunun en önemli göstergesi olarak kabul edilmektedir. Hedef, öğrencilerin gerekli bilgi ve beceriyi kazanmaları ve istenen düzeye ulaşmalarıdır. Eğitim sistemi ve öğelerine yönelik kararların çoğu, öğrencilere uygulanan çeşitli başarı testlerinden elde edilen bulgulara dayalı olarak verilmektedir (Çakan, 2003: 19).

Eğitim açısından başarı, öğrencinin müfredat çerçevesinde belirlenmiş hedeflere ulaşmasıdır. Başarı; insanın mükemmellik standardına ulaşip, bu standartları aşmayı amaçlamaktır (Kazazoğlu, 2013: 296). İnsan ihtiyaçları kapsamında yer alan başarı dürtüsü davranışı etkilemekte, başarıya gereksinimi yüksek olan bireyler yaptıklarına daha dikkat etmekte ve yürüttüğü faaliyetleri herkesten daha iyi yapmaya çalışmaktadır (Cüceloğlu, 1992: 251-254). "Başarı eğitim uygulamaları sonucu hedeflerle belirlenen davranış değişikliğinin istendik yönde oluşup oluşmadığının saptanması için yapılan sınavlar yolu ile ölçülüp, beklentilere uygunluk gösterildiğine dair karar verilmesidir" (Yetim, 2002: 53).

Yapılan araştırmalar başarının öğrencileri daha çok etkilediğini, başarısızlığın ise sınırlı bir etkisinin olduğunu, sonunda öğrencinin başarısız olduğu durumdan kaçtığını ortaya koymuştur (Başaran, 1975: 9).

Öğretimi gerçekleştirmeden öğrencilerin başarıları değerlendirilemez. Benzer bir şekilde, öğretimin ve öğrenci öğrenimlerinin gerçek sonuçları da görülemeyeceği için değerlendirme olmadan etkili öğretim yapılamaz (Cesur, 2009). Öğrencinin başarılı olup olmadığı, başarılı ise ne derece başarılı olduğu, başarısız ise derecesi ve nedenleri, öğrenci akışının düzenlenmesi, kimi öğrencilerin ileri basamaklara yerleştirilmesi, kimilerinin programı tekrarlamasını, kimilerinin sistemden çıkarılmasına verilen kararlar ölçme değerlendirmeye dayanır. Dolayısıyla verilen kararların güvenilir olması gerekir. Bunun için; toplanan bilgilerin yeterli ve hatasız olması için güvenilir ve geçerli bir ölçme aracına ihtiyaç vardır (Adıgüzel ve Özüdoğru, 2013: 2).

Muhasebe eğitiminin niteliği, meslek elemanının etkinliğinin artırılmasında çok önemli bir etkidir. Gelişen ekonomik ve sosyal koşullara cevap verecek muhasebeciler yetiştirmenin temelinde ise, etkin bir muhasebe eğitimi bulunmaktadır (Çelik ve Serinkan, 2011: 291). Muhasebe eğitimi ile amaçlanan, öğrenciye mesleğin gerektirdiği güncel bilgi, beceri ve tutumların kazandırılmasıdır (Zaif ve Karapınar, 2002: 111).

Öğrencilerin başarılarını belirlemek için, öncelikle araştırılan konudaki öğrenci kazanımlarını kapsayan iyi hazırlanmış ölçme araçlarına gereksinim vardır (Gönen vd., 2011: 42; Gültekin, 2012: 170). Bu ölçme araçlarından birisi de başarı testleridir.

Bir başarı testinin niteliği, ölçülecek olanın ne olduğunu ve onun nasıl ölçüleceğinin açıkça belirlenmiş olmasına bağlıdır. "Ne ölçülecek?" sorusunun cevabı testin uygunluk ya da ilgililiği ile alakalıdır. "Nasıl ölçülecek?" sorusunun cevabı ise büyük ölçüde testin güvenilirliğini ilgilendirir. Ölçtüğü şeyle ilgili olan ve ölçtüğü şeyi tutarlı olarak ölçen bir test geçerlidir (Yetim, 2002: 90).

Geniş ölçekli başarı testleri, eğitim-öğretim sürecinin farklı boyutlarında var olan aksaklıkların belirlenmesinde ve giderilmesinde etkili olarak kullanılabilir. Fakat bu, büyük ölçüde test sonuçlarının doğru yorumlanmasına ve kullanılmasına bağlıdır. Bunu sağlamak için test sonuçlarının farklı boyutlardan bakılarak analiz edilmesi ve etkili kullanılması gerekmektedir. Test sonuçlarının analizinde farklı tekniklerin ve yaklaşımların kullanılması, eldeki verilerden yüksek oranda yararlanılmasını ve elde edilen sonuçların doğruluk derecesini artırmaktadır (Çakan, 2003: 25).

3. Tutum ve Tutum Ölçeği

Smith (1968)'e göre; tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan eğilimdir (Yetim, 2002: 49). Tutum, belli bir objeye karşı bireylerin olumlu veya olumsuz tepki gösterme eğilimi olarak tanımlanmaktadır (Turgut 1978'den aktaran: Avcı vd., 2011: 50). Bohner ve Wanke (2002), tutumu "insan bireyselliğinin merkez parçası" olarak ifade etmişlerdir. Tutum, bir nesneye veya olguya yönelik ilişkin duygu, düşünce ve davranış boyutlarından

oluşmaktadır. Ancak, bu boyutlar birbirlerinden bağımsız değildir. Karşılıklı olarak birbirlerini etkilemekte, birbirinden etkilenmekte ve çoğu kez aralarında bir tutarlılık bulunmaktadır (Uzun ve Sağlam, 2006: 240; Temizkan, 2008: 462).

Öğrenmenin etkin bir şekilde gerçekleşebilmesi için gerekli olan unsurlardan biri olan tutum, öğrenenin öğrenilecek kavrama dair kendi iç dünyasında geliştirmiş olduğu pozitif ya da negatif yönlü eğilimlerdir. Başka bir ifadeyle tutum; kişilerin, herhangi bir olay veya durumla ilgili sahip olduğu genel değerlendirmeler ya da ön sezgiler olarak ifade edilmektedir (Tay ve Akyürek Tay, 2006: 55).

Tutum; bireyin ele alınan bir nesneye, bir duruma veya bir olaya karşı olan olumlu veya olumsuz tavrı olarak kabul edilmektedir. Tutum, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla davranışın önemli bir açıklayıcısı olarak görülmektedir. Belirli etkinliklere yönelik tutumların tespit edilmesi, o etkinliklerdeki başarıyı belirlemek açısından önemlidir (Ekici, 2002: 62).

Tutum olumlu ise nesne, olay veya kişiye karşı olumlu duygular, değerlendirmeler ve eğilimler görülmekte; tutum olumsuz ise olumsuz duygular, değerlendirmeler ve eğilimler söz konusu olmaktadır (Temizkan, 2008: 463).

Eğitim, tutumları değiştirmede önemli bir araç olduğundan öğretim elemanlarının gerek kendi derslerine, gerekse sosyal yaşamdaki diğer olgulara yönelik öğrenci tutumlarının ne olduğunu, nasıl ölçüleceğini bilmeleri, eğitimin niteliğini artırmada önemli bir etken olabilir (Çelik ve Serinkan, 2011: 292). Bu nedenle, öğrencilerin belli derslere yönelik tutumlarını ölçmek üzere yapılan çalışmalar günümüzde büyük önem kazanmıştır.

Tutum eğitimciler tarafından dikkate alınması gereken bir kavramdır. Öğrenme ortamında, öğretilen konuya karşı öğrenciler tarafından olumlu veya olumsuz bir tutum oluşacaktır. Olumlu ya da olumsuz tutumun öğrenmeyi etkileyen bir unsur olduğu düşünülürse, tutumu etkileyen durumların belirlenmesi, değerlendirilmesi ve elde edilen sonuçlara göre önlemlerin alınması, eğitimde istenilen amaca ulaşılması için gereklidir (Avcı vd., 2011: 50).

Tutum ile ilgili çalışmalar, öğrencilerin derse ve konuya olan tutumlarının, onların derse nasıl yaklaştıklarını, o konudaki bilgi düzeylerini, performanslarını, bilgi edinme isteklerini ve ilgilerini belirleyebileceğini ortaya koymaktadır. Duyuşsal özellikler, ilgili alandaki bilişsel başarıyı yaklaşık dörtte bir oranında arttırmaktadır. Bu sebeple öğrenilen alana yönelik tutumlar bilişsel başarı üzerinde etkili olmaktadır (Demir ve Akengin, 2010: 27).

Tutumlar soyut kavramlar olduğu için ölçeklenmesi zordur. Başka bir ifadeyle tutumlar doğrudan ölçülemezler. Bu nedenle sosyal psikologlar tutumların ölçülmesinde kullanılan çeşitli teknikler geliştirmişlerdir. Mülakat, davranış gözlemi, psiko-fizyolojik ölçümler, yarım bırakılmış cümleler ve hikâyeleri tamamlama ve tutum ölçekleri bunlardan bazılarıdır. Bu tekniklerden en önde geleni ve en sık kullanılanı tutum ölçekleridir (Topçu, 1998: 328).

Tutumların ölçülmesinde bugüne kadar izlenen en popüler yaklaşım, söz konusu tutuma ilişkin bir ölçeğin hazırlanarak

uygulanmasıdır (Yetim, 2006: 136). Tutumların ölçülmesi için özellikle likert tipi tutum ölçekleri geliştirilmiştir.

Bir derse yönelik tutum; öğrencilerin nesnelere, durumlar veya o derse öğrenme ile ilgili olarak olumlu veya olumsuz eğilimleri olarak ifade edilebilir. Yapılan araştırmalarda tutum ile başarı arasında pozitif yönde korelasyon bulunduğu ifade edilmektedir (Aiken, 1970; Aşkar, 1986; Tekindal, 1988; Roberts ve Bilderback, 1980; Roberts ve Reese, 1987; Roberts ve Saxe, 1982).

Olumlu tutumlar öğrenme sürecinde öğrencileri daha başarılı kılarken, olumsuz tutumlar başarısızlığa neden olabilmektedir. Nitekim çeşitli araştırmalar; öğrenci tutumlarının öğrenmedeki başarı düzeyini ve başarının da öğrenci tutumlarını etkilediğini ortaya koymaktadır (Kazazoğlu, 2013: 296).

4. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Maliyet Muhasebesi dersine karşı öğrencilerin tutumlarını ölçen bir ölçek kullanılarak, öğrencilerin tutumları ile bu derste başarılarının ölçülmesi kapsamında oluşturulan Maliyet Muhasebesi Başarı Testi puanlarını içeren başarı durumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik değişkenler ile söz konusu derse karşı tutumları ve başarı durumları arasında ilişkiler aramaktır.

4.2. Araştırmanın Önemi

Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumları ve söz konusu derste başarıları, hem öğrencilerin kişisel hedeflerine ulaşması açısından hem de üniversitelerin öngördüğü hedefleri gerçekleştirmesi açısından oldukça önemlidir. Literatürde muhasebe derslerine yönelik benzer çalışmalar mevcut olmakla birlikte, lokal bir uygulama yapılarak literatüre katkı sağlaması açısından çalışma önem arz etmektedir.

4.3. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama modelindedir. Yani, çalışmada var olan bir durum betimlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle, bu araştırma betimsel araştırma niteliğindedir. Betimsel araştırma çalışmalarında olayların daha önceki durumları dikkate alınarak, değişkenler arasındaki ilişkiler açıklanır ve anket, sınav ve gözlem formu gibi bir ölçme aracıyla veriler toplanır. Toplanan veriler özetlenerek durum saptaması yapılır. Ayrıca, tahmin yöntemleri kullanılarak genel karakteristikler tahmin edilir (Özdemir vd., 2015: 15).

4.4. Evren ve Örneklem

2016-2017 Öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler, çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme metoduna göre örneklem oluşturulmuştur. Evren içerisinde yer alan öğrenci sayısının 170 olduğu saptanmıştır. Bu sayı baz alınarak, evreni temsil etmek üzere örnek büyüklüğü formül (1) kullanılarak hesaplanmıştır (Yamane, 1973: 133):

$$n = \frac{NP(1-P)Z^2}{(N-1)d^2 + P(1-P)Z^2} \quad (1)$$

Formül (1)'de ki n: Örnek kütle büyüklüğü, N: Evren büyüklüğü, P: Olayın gerçekleşme olasılığı, (1-P) : Olayın gerçekleşmemeye olasılığı, α : Önem düzeyi, Z : % (1- α) düzeyinde Z test değeri, d: Hata payını ifade etmektedir. P=0,50 ve % 5 hata payı ile ana kütle temsil edecek olan örnek büyüklüğü 118 olarak hesaplanmıştır. Dağıtılan 135 anketten 126 tanesi cevaplanarak geri dönmüş ve araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmada kullanılan tutum ölçeği, Yetim'in 2006'da geliştirdiği ve uyguladığı tutum ölçeğinden derlenerek hazırlanmıştır.

4.5. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmada; örnekleme alınan öğrencilerin ankete verdikleri cevapların Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarının saptanmasıyla ilgili görüşler yansıttığı, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarının ölçülmesi kapsamında oluşturulan Maliyet Muhasebesi Başarı Testi puanlarının tespit edilmesinde kullanılan testin başarıyı ölçmede etkili olduğu ve görüşlerine başvuru öğrencilerin samimi oldukları varsayılmıştır.

4.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, 2016-2017 Öğretim yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile sınırlı tutulmuştur. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarının saptanmasına yönelik olan ölçek 30 ifade ile öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarının saptanmasına yönelik olan başarı testi ise 20 soru ile sınırlı tutulmuştur. Ayrıca bu çalışma ile mevcut bir durum tespit edilmeye çalışıldığından dolayı, çalışma betimsel araştırma niteliğindedir.

4.7. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmada; öğrencilere ait sosyo-demografik değişkenler ile Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları arasındaki ilişkileri ölçmeye yönelik on altı adet hipotez kurulmuştur:

H1: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında cinsiyetin etkisi vardır.

H2: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında cinsiyetin etkisi vardır.

H3: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında medeni durumlarının etkisi vardır.

H4: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında medeni durumlarının etkisi vardır.

H5: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında öğrenim gördükleri bölümün etkisi vardır.

H6: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında öğrenim gördükleri bölümün etkisi vardır.

H7: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında öğrenim türünün etkisi vardır.

H8: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında öğrenim türünün etkisi vardır.

H9: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında mezun oldukları lise türünün etkisi vardır.

H10: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında mezun oldukları lise türünün etkisi vardır.

H11: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır.

H12: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır.

H13: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

H14: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

H15: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

H16: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır.

Bu hipotezlere ilaveten öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki aramaya yönelik bir hipotez daha kurulmuştur:

H17: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları arasında anlamlı ilişki vardır.

4.8. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Verilerin Toplanması

Hazırlanan anketin birinci bölümünde "kişisel (demografik) bilgiler", ikinci bölümünde "Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlar" yer almaktadır. Katılımcıların sorulan ifadelerle ilişkin tepkilerini belirlemede Likert Tipi 5'li derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Fikrim Yok, (4) Katılıyorum ve (5) Tamamen Katılıyorum seçeneklerinden oluşmuştur. Üçüncü bölümünde ise "Maliyet Muhasebesi Dersi Başarı Testi" yer almaktadır. 100 puan üzerinden değerlendirilen ve 20 sorudan elde edilen başarı puanları, 5'li not sistemine çevrilmiştir. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 135 öğrenci ile yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanan anketin 126 tanesi, analiz için elverişli bulunmuştur.

Araştırmada, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için Yetim'in 2006'da geliştirdiği 30 maddelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada, Maliyet Muhasebesi konusuna yönelik hazırlanan ve dersin hocası tarafından hem teorik hem de uygulamalı olarak verilen eğitimin, öğrencilerin akademik başarılarına etkilerini belirlemek için, Maliyet Muhasebesi Başarı Testi kullanılmıştır. Maliyet Muhasebesi Başarı Testi 20 sorudan ibaret olup, test 2010-2016 yıllarında AÖF sınavlarında sorulan sorulardan derlenerek oluşturulmuştur. AÖF sınav soruları zaten uzman görüşleri alınarak hazırlandığı ve uzman incelemelerinden geçtiği için, ayrıca

başarı testi için güvenilirlik hesaplanmamış ve soruların güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Bilgiler

		F	Yüzde			F	Yüzde
Cinsiyet	Bayan	73	57,9	Ailenin Aylık Ortalama Geliri (TL)	1000 TL ve altı	41	32,5
	Bay	53	42,1		1001-2000 TL	40	31,7
	Toplam	126	100,0		2001-3000 TL	26	20,6
Medeni Durum	Evli	7	5,6	Anne Öğrenim Düzeyi	3001-4000 TL	10	7,9
	Bekâr	119	94,4		4001-5000TL	6	4,8
	Toplam	126	100,0		5001 TL ve üzeri	3	2,4
				Toplam		126	100,0
Bölüm	İşletme	71	56,3	Baba Öğrenim Düzeyi	Okuryazar değil	47	37,3
	İktisat	55	43,7		İlkokul	54	42,9
	Toplam	126	100,0		Ortaokul	12	9,5
Öğretim Türü	Örgün	99	78,6	Toplam	Lise	7	5,6
	İkinci	27	21,4		Üniversite	6	4,8
	Toplam	126	100,0		Toplam	126	100,0
Mezun Olunan Lise Türü	Düz lise	72	57,1	Baba Öğrenim Düzeyi	Okuryazar değil	5	4,0
	Anadolu	31	24,6		İlkokul	64	50,8
	Anadolu Öğretmen	1	,8		Ortaokul	19	15,1
	Fen Lisesi	1	,8		Lise	27	21,4
	Anadolu Teknik (Anadolu /Ticaret)	6	4,8		Üniversite	11	8,7
	Meslek Lisesi	12	9,5		Toplam	126	100,0
	Diğer	3	2,4		Toplam	126	100,0
Toplam	126	100,0	Toplam	126	100,0		

4.9. Verilerin Analizi ve Araştırma Bulguları

Öncelikle, tutum ölçeğine ait maddelerin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Demografik değişkenlerle ilişkiler aranırken; Frekans analizinin yanı sıra, bağımsız örneklem için t-testi ve varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Tutum ile Başarı arasında ilişkinin olup olmadığını araştırmak amacıyla korelasyon ve regresyon Analizi yapılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Verilerin analizlerinde, SPSS 21 paket programı kullanılmıştır.

4.9.1. Verilerin Güvenirlik Analizi

Güvenirlik, bilimsel araştırmaların şartlarındandır. Bir ölçeğin geçerli sayılabilesinin ilk koşulu, güvenilir olmasıdır. Güvenirliğin düşük olması, yapılan çalışmanın değersiz olduğunu, elde edilen sonuçların anlamsız olduğunu ifade etmektedir. Güvenirliğin yüksekliği ise sonuçlara güvenilmesi anlamına gelse de, bilimsel açıdan sonuçların tamamen doğru olduğu anlamına gelmemektedir. Güvenirlik göstergesi olarak güvenilirlik katsayısı hesaplanır. Hesaplanan katsayı 0 ile 1 arasında değer alır (Güriş ve Astar, 2015: 282-283). Güvenirlik katsayısını hesaplamak için farklı yöntemler kullanılmakla birlikte, bu araştırmada Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Otuz sorudan oluşan Tutum Ölçeği için Cronbach Alpha değeri 0,771 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,700'den büyük olduğu için ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmektedir (Kalaycı vd., 2010: 405; Güriş ve Astar, 2015: 283).

4.9.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Araştırmanın amacına ilişkin bulgulara yer vermeden önce ölçme aracının demografik sorularından elde edilen bulgular Tablo 1'de özetlenmiştir. Ankette öğrencilere ilişkin

demografik değişkenler; cinsiyet, medeni durum, bölüm, öğrenim türü, mezun olunan lise türü, ailenin aylık ortalama geliri, anne öğrenim düzeyi ve baba öğrenim düzeyi alınmıştır.

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %57,9'u bayan, %42,1'i baydır. Öğrencilerin %94,4'ü bekâr olup, %56,3'ü İşletme, %43,7'si İktisat bölümünde öğrenim görmektedir. %78,6'sı örgün öğretim, %21,4'ü ikinci öğretim öğrencisi olup, %57,1'i düz lise mezunudur. Ailelerinin aylık ortalama gelirleri itibarıyla büyük çoğunluğun (%84,8) geliri 3000 TL'nin altındadır. Öğrencilerin anne öğrenim düzeyleri bakımından büyük çoğunluğu %42,9 ile ilkökul mezunları oluşturmaktadır. Baba öğrenim düzeyleri bakımından büyük çoğunluğu %50,8 ile yine ilkökul mezunları oluşturmaktadır. İlâveten okuryazar olmayan anne oranı %37,3 ile önemli bir pay oluştururken, okuryazar olmayan baba oranı %4 ile en düşük seviyeyi oluşturmaktadır.

4.9.3. Öğrencilere Ait Sosyo-Demografik Değişkenler İle Maliyet Muhasebesi Dersine Karşı Olan Tutumları ve Bu Dersteki Başarıları Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular

T – Testi, sosyal bilimlerin birçok alanında yaygın olarak kullanılan ve bir veya iki kantitatif anakütle ortalamasını analiz eden testlerden biridir. İncelenen bir değişken açısından bir gruba ait ortalama değerinden önceden belirlenen (öngörülen) değerden farklı olup olmadığı “tek grup t testi (one-sample t-test)” ile, bağımsız iki grup arasında anlamlı farkın olup olmadığı “bağımsız iki grup arası farkların t testi (independent samples t-test)” ile, herhangi bir grubun farklı şartlar altındaki tepkileri arasında anlamlı farklılığın olup olmadığı “eşleştirilmiş-iki grup arasındaki farklılıkların t

testi (paired samples t-test)" ile yapılır (Altunışık vd., 2005: 172-173; Kalaycı vd., 2010: 74-79).

Anova ise ikiden fazla kantitatif anakütle ortalamasının birbirine eşit olup olmadığını test etmek için kullanılır.

Anova testi, sadece karşılaştırma yapılan ikiden fazla grup arasında farklılık olup olmadığını göstermekle beraber, bu farklılığa sebep olan grup veya grupların, hangi grup veya gruplardan kaynaklandığı konusunda herhangi bir bilgi vermez. Hangi grubun diğerlerinden farklı olduğu, one-way anova testi ile belirlenir. One-way anovada, varyansların homojenliği durumunda Scheffé veya Tukey HSD, varyansların homojen olmaması durumunda ise Tamhane's T2 çoklu karşılaştırma testleri kullanılabilir (Güriş ve Astar, 2015: 219-223).

Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları ile "cinsiyet", "medeni durum", "bölüm" ve "öğrenim türü" değişkenleri arasındaki ilişkilerin incelenmesinde independent samples t-testi, diğer değişkenler ile olan ilişkilerin incelenmesinde ise one-way Anova testi uygulanmıştır. Aşağıda, bu testler ile ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilere Ait Sosyo-Demografik Değişkenler İle Maliyet Muhasebesi Dersine Karşı Olan Tutumları ve Bu Dersteki Başarıları Arasındaki İlişkilere Ait Bulgular

Değişken	Hipotez	Test türü	Test istatistiği	P	Kabul / Red
Cinsiyet					
Tutum	H ₁	t- testi	T = -0,218	0,828	Red
Başarı	H ₂	t- testi	T = -1,351	0,179	Red
Medeni Durum					
Tutum	H ₃	t- testi	T = -0,098	0,922	Red
Başarı	H ₄	t- testi	T = -0,198	0,843	Red
Bölüm					
Tutum	H ₅	t- testi	T = 3,071	0,003	Kabul*
Başarı	H ₆	t- testi	T = -0,782	0,436	Red
Öğrenim Türü					
Tutum	H ₇	t- testi	T = 0,242	0,809	Red
Başarı	H ₈	t- testi	T = -0,640	0,523	Red
Mezun Olunan Lise Türü					
Tutum	H ₉	Anova	F = 2,487	0,027	Kabul*
Başarı	H ₁₀	Anova	F = 1,528	0,175	Red
Ailenin Aylık Ortalama Geliri					
Tutum	H ₁₁	Anova	F = 2,352	0,045	Kabul*
Başarı	H ₁₂	Anova	F = 5,375	0,000	Kabul*
Anne Öğrenim Düzeyi					
Tutum	H ₁₃	Anova	F = 7,265	0,000	Kabul*
Başarı	H ₁₄	Anova	F = 1,438	0,226	Red
Baba Öğrenim Düzeyi					
Tutum	H ₁₅		F = 5,933	0,000	Kabul*
Başarı	H ₁₆		F = 0,511	0,728	Red

* Değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğu hipotezler kabul edilmiştir

Tablo 2'de görüldüğü üzere; öğrencilerin demografik özelliklerine göre Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları arasında ilişki olduğu varsayımıyla on altı hipotez kurulmuştur. Yapılan analizler sonucunda altı adet hipotez için anlamlı ilişki (P<0,05) bulunmuştur:

H5: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında öğrenim gördükleri bölümün etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi

dersindeki tutumlarında öğrenim gördükleri bölümün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

H9: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında mezun oldukları lise türünün etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında mezun oldukları lise türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

H11: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

H12: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

H13: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

H15: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

4.9.4. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi Dersine Yönelik Tutumları İle Maliyet Muhasebesi Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan tutumları ile bu dersteki başarıları arasındaki ilişkiler ile ilgili bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarısının, söz konusu derse karşı olan tutumundan etkilendiği varsayımıyla; başarı değişkeni bağımlı, tutum değişkeni bağımsız değişken olarak kabul edilmiştir. İki değişken arasındaki ilişkinin ölçülmesi amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi, iki değişken arasındaki ilişkinin ya da bağımlılığın yönünü ve derecesini belirlemek amacıyla kullanılan analiz tekniğidir (Büyüköztürk, 2011: 31, Güriş ve Astar, 2015: 287). İlişkinin yönü ve ilişkinin kuvveti korelasyon katsayısı adı verilen bir katsayı ile belirlenir (Güriş ve Astar, 2015: 287).

Hem tutum hem de başarı değişkeni Kolmogorov -Simirnov normallik testine tabi tutulmuş ve değişkenlerin normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir (başarı için P=0,000 ve tutum için P=0,018). Normal dağılıma uygunluk göstermeyen seriler için kullanılan, parametrik olmayan Spearman korelasyon katsayısı hesaplanır (Güriş ve Astar, 2015: 292).

Tablo 3. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi Dersine Yönelik Tutumları İle Maliyet Muhasebesi Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelendiği Korelasyon Analizi Tablosu

Tutum

	Spearman Korelasyon Katsayısı	- 0,240
Başarı	P	0,007
	N	126

Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan tutumları ile bu dersteki başarıları arasında istatistiksel açıdan % 95 güvenilirlikte, anlamlı negatif doğrusal ve zayıf düzeyde bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,240$; $p < 0,05$). Korelasyon katsayısı için hesaplanan p değerinin 0,05'ten küçük olması, değişkenler arasında istatistiksel olarak bir ilişkinin var olduğu şeklinde yorumlanır (Gürüş ve Astar, 2015: 290). Hesaplanan korelasyon katsayısının negatif ve küçük bir değer olmasının nedeni ise, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan önyargılarının ve olumsuz tutumlarının, dersteki başarılarının çok az da olsa düşmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi Dersine Yönelik Tutumları İle Maliyet Muhasebesi Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiyi Ölçen Regresyon Modeli

Model	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahmini Standart Hata
Doğrusal	- 0,240	0,06	0,05	0,848

Tahmin ediciler: (Sabit), Tutum, Başarı

Kurulan lineer regresyon modelde bağımlı değişken başarı, bağımsız değişken tutum olmak üzere, korelasyon katsayısı -0,240 olarak hesaplanmıştır. Determinasyon katsayısı (R²) yaklaşık olarak 0,06 bulunmuştur. Yani; tutum değişkeni, başarı değişkeninin %6'sını açıklamaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi Dersine Yönelik Tutumları İle Maliyet Muhasebesi Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiyi Ölçen Regresyon Modelinin ANOVA Tablosu

	Karelerin Toplamı	sd	Ortalamaların Karesi	F	P
Regresyon	5,453	1	5,213	5,582	0,007
Kalan	89,182	124	0,719		
Toplam	94,635	125			

Bağımlı Değişken: Başarı; Tahmin ediciler: (Sabit), Tutum

Başarı ile tutum arasındaki doğrusal regresyon modelinin anlamlılığı regresyon analizi ile incelenmiştir. Buna göre model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=5,582$; $p < 0,05$). Yani tutum ile başarı arasındaki ilişki doğrusal regresyon modeliyle incelenebilir. Dolayısıyla "H17: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları arasında anlamlı ilişki vardır" hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 6. Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi Dersine Yönelik Tutumları İle Maliyet Muhasebesi Dersindeki Başarıları Arasındaki İlişkiyi Ölçen Regresyon Modelinin Katsayıları

Model	Katsayılar	Standart Hata	Standartlaştırılmış Katsayılar	t	P
	B	Beta			
Regresyon Sabiti	4,601	0,910		5,05	0,00
Tutum	- 0,703	0,294	- 0,278	- 2,39	0,02

Bağımlı Değişken: Başarı

Başarı ile tutum arasındaki doğrusal regresyon modelin tahmini katsayıları tabloda verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, kurulan modeldeki sabit ve tutum değişkeninin katsayısı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Modelin sabiti için $P=0,000$; Tutum değişkeni için $P=0,020$). Doğrusal regresyon modelinin katsayıları için hesaplanan p değerinin 0,05'ten küçük olması, kurulan regresyon modelin katsayılarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu şeklinde yorumlanır (Kalaycı vd., 2010: 204; Gürüş ve Astar, 2015: 311). Yani tutum değişkeninin başarı değişkenini etkilediği kabul edilerek kurulan modelin, tahmin yapmada kullanılabilir. Bu bağlamda, başarı bağımlı değişken, tutum bağımsız değişken olmak üzere oluşturulan doğrusal regresyon model;

$$\text{Başarı} = 4,601 - 0,703 * \text{Tutum} \quad (2)$$

şeklinde yazılır. Dolayısıyla öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumlarındaki 1 br'lik değişimin, Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında 0,703 birimlik bir azalışa sebep olduğu söylenebilir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Araştırmada, İİBF öğrencilerinin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları, Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları ve Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma gerçekleştirilirken aşağıda maddeler halinde belirtilen süreç izlenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

(i) Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular özetlenmiştir.

(ii) Araştırmanın güvenilirliği belirlemek için Cronbach Alpha formülü kullanılarak, verilerin güvenilir olduğu kabul edilmiştir.

(iii) Demografik değişkenler ile araştırma değişkenleri arasında ilişki olduğu varsayımıyla on altı adet hipotez kurulmuştur. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre Maliyet Muhasebesi dersine karşı olan tutumları ve bu dersteki başarıları arasında farklılık olup olmadığı incelenmiş ve altı adet hipotez için anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu hipotezler aşağıda sıralanmıştır:

- "H5: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında öğrenim gördükleri bölümün etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında öğrenim gördükleri bölümün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.
- "H9: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında mezun oldukları lise türünün etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında mezun oldukları lise türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.
- "H11: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.
- "H12: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin etkisi vardır." hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarılarında

ailelerinin aylık ortalama gelirlerinin türünün etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

- “H13: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisi vardır.” hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında annelerinin öğrenim düzeyinin etkisinin olduğu doğrulanmıştır.
- “H15: Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine karşı tutumlarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisi vardır.” hipotezi kabul edilerek, öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki tutumlarında babalarının öğrenim düzeyinin etkisinin olduğu doğrulanmıştır.

(iv) Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları arasında negatif, doğrusal ve zayıf düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu korelasyon analizi ile kabul edilmiştir ($r = -0,240$; $p < 0,05$).

(v) Öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutumları ile Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıları arasında ilişkiyi ölçmek için regresyon analizi yapılmış, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür ($F = 5,582$; $sign = 0,007$). Modelin sabiti ve başarıyı etkileyen tutum değişkeninin katsayısı anlamlı bulunmuştur. Dolayısıyla öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersindeki başarısında, derse karşı olan tutumlarının etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde okutulan Maliyet Muhasebesi dersi, teorik ve uygulamalı olarak verilen, zorunlu ve/veya seçmeli bir derstir. İİBF öğrencilerinin Maliyet Muhasebesi dersinde başarısız olmaları önemli bir sorundur. Öğrencilerin başarılı olmalarını olumsuz etkileyen faktörlerden biri, bizzat öğrencilerin iyi çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olmamalarıdır (Peker ve Mirasyedioğlu, 2003: 158). Bu nedenle, Maliyet Muhasebesi dersine yönelik olumlu tutumun artırılması önerilmekle beraber, benzer alanda daha farklı çalışmaların yapılması da önerilmektedir. Bu araştırmada tutumun başarıya etkisi %6’lık bir oran ile açıklanmaktadır. Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıyı etkileyen %94’lük payı oluşturan diğer değişkenlerin neler olduğu, modelde ilave değişkenler kullanılarak tespit edilmelidir. Tutumun başarıya etki oranının %6 gibi düşük bir oranla çıkmasının bir nedeni, Maliyet Muhasebesi dersi üretim işletmelerine yönelik bir ders olduğu için ve Ağrı’da bu ders için öğrencilere uygulama olanağı sağlayacak düzeyde işletmelerin olmaması gösterilebilir. Dersi sunan öğretim üyeleri/elemanları Maliyet Muhasebesi dersinde farklı öğretim yöntemleri kullanabilir. Ders ile günümüz iş dünyası arasında bağ kurulmasının Maliyet Muhasebesi dersindeki başarıyı artıracağı düşünülmektedir. İlaveten, araştırmacılar tarafından öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik tutum ve başarısını etkileyen faktörler araştırılabilir ve öğrencilerin Maliyet Muhasebesi dersine yönelik olumlu tutum ve başarısını artırmak için daha somut önerilerde bulunulabilir. Kalıcı öğrenmenin sağlanmasına yönelik örnek uygulamalara ağırlık verilebilir. Sadece öğretim elemanının aktif olduğu geleneksel öğretim yöntemi yerine, hem öğretim elemanının hem de öğrencinin aktif olduğu yapılandırmacı öğretim yöntemi kullanılabilir. Ayrıca, öğretim materyalleri içerisinde bilgisayar teknolojisinin (paket programlar) payı artırılabilir. Hem günümüz iş hayatında hem de İİBF ve MYO’ların ilgili bölüm ve programlarında ders olarak Maliyet Muhasebesi ile

sıkça karşılaşılmaktadır. Maliyet Muhasebesi bu açıdan değerlendirildiğinde önemli bir disiplindir. İş hayatında ve hatta günlük yaşamda bile sıkça karşılaşılan bir dersin İİBF’lerin ilgili bölümlerinde tüm öğrenciler tarafından sevilmesi ve iyi bilinmesi gerektiği halde, ülkemizde üniversitelerin İİBF’lerinde bu dersi yürüten öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmeler neticesinde ve edinilen gözlemler ve tecrübeler doğrultusunda; maalesef genellikle öğrencilerin sıkıntı yaşadığı, zorlandığı ve başarı düzeyi düşük bir ders olduğu kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla ilgili öğretim elemanlarının bu durumları göz ardı etmemesi gerekmekte ve gerekli tedbirleri alması önem arz etmektedir.

Ulusal literatürde öğrencilerin muhasebe derslerine yönelik tutum ve muhasebe derslerindeki başarılarını ayrı ayrı ele alan çalışmalar olmasına rağmen, tutum ve başarı değişkenlerini birlikte ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ayrıca bu çalışma muhasebenin bir alt disiplini olan Maliyet Muhasebesi için değerlendirilmiştir. Bu yönüyle çalışma, ulusal literatürdeki diğer çalışmalardan farklılaşarak özgünlük kazanmaktadır. Ayrıca bu çalışma, başka disiplinlerde yapılacak olan araştırmalara da ışık tutabilir.

Kaynakça

- Abdioğlu, H. (2016). *Uygulamalı Genel Muhasebe*. Bursa: Dora Basım Yayın Dağıtım.
- Adıgüzel, O. C., & Özüdoğru, F. (2013). Üniversitelerde Ortak Zorunlu Yabancı Dil I Dersine Yönelik Bir Akademik Başarı Testinin Geliştirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-11.
- Aiken, L. R. (1970). Attitudes Towards Mathematics. *Review of Educational Research*, 40(4), 551-556.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Aşkar, P. (1986). Matematik Dersine Yönelik Tutumu Ölçen Likert-Tipi Bir Ölçeğin Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 11(62), 31-36.
- Avcı, E., Coşkuntuncel, O., & İnandı, Y. (2011). Ortaöğretim On İkinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Karşı Tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 50-58.
- Başaran, İ. E. (1975). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Güneş Matbaacılık.
- Bohner, G., & Wänke, M. (2002). *Attitudes and Attitude Change*. UK: Psychology Press.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cesur, Ç. (2009). *An assessment of the validity of the standardized achievement test administered at Çanakkale Onsekiz Mart University*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Cüceloğlu, D. (1992). *İnsan ve Davranış Psikolojisinin Temel Kavramları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Çakan, M. (2003). Geniş Ölçekli Başarı Testlerinin Eğitimdeki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, 28(128), 19-26.
- Çelik, M., & Serinkan, C. (2011). Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel ve Bölümsel Farklılıkları. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 13(3), 289-321.
- Demir, S. B., & Akengin, H. (2010). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *E-İnternational Journal of Educational Research*, 1(1), 26-40.
- Ekici, G. (2002). Biyoloji Öğretmenlerinin Laboratuvar Dersine Yönelik Tutum Ölçeği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 62-66.
- Ekizoğlu, N., & Tezer, M. (2007). İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları İle Matematik Başarı Puanları Arasındaki İlişki. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 2(1), 43-57.
- Gönen, S., Kocakaya, S., & Kocakaya, F. (2011). Dinamik Konusunda Geçerliliği Ve Güvenilirliği Sağlanmış Bir Başarı Testi Geliştirme Çalışması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 40-57.
- Gültekin, S. (2012). *Testlerde Kullanılacak Madde Türleri, Hazırlama İlkeleri ve Puanlaması*. R. Nükhet Çıkrıkçı (Ed.). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme İçinde (S. 169-246). Ankara: Elhan Kitabevi.
- Güriş, S., & Astar, M. (2015). *Bilimsel Araştırmalarda SPSS İle İstatistik*. İstanbul: Der Yayınları.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karakaya, M. (2014). *Maliyet Muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kazazoğlu, S. (2013). Türkçe ve İngilizce Derslerine Yönelik Tutumun Akademik Başarıya Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 294-307.
- Lazol, İ. (2016). *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*. Ekin Bursa: Yayınevi.
- Özdemir, Y. A., Şahin Tekin, S. T., & Esin, A. A. (2015). *Çözümlü Örneklerle Örneklem Yöntemlerine Giriş*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Peker, M., & Mirasyedioğlu, Ş. (2003). Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Başarıları Arasındaki İlişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 157-166.
- Roberts, D. M., & Bilderback, E. W. (1980). Reliability and Validity of Statistics Attitude Survey. *Educational and Psychological Measurement*, 40(1), 235-238.
- Roberts, D. M., & Reese, C. M. (1987). A Comparison of Two Scales Measuring Attitudes Toward Statistics. *Educational and Psychological Measurement*, 47, 759-764.
- Roberts, D. M., & Saxe, J. E. (1982). Validity of A Statistics Attitude Survey: A Follow-Up Study. *Educational and Psychological Measurement*, 42, 907-912.
- Tay, B., & Akyürek Tay, B. (2006). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Başarıya Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-72.
- Tekindal, S. (1988). *Okula İlişkin Tutum İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki*. İzmir: Çağdaş Eğitim Yayınevi.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 481-486.
- Topçu, S. (1998). *Tutumlar. Davranış Bilimlerine Giriş*. Özkalp, E. (Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Uzun, N., & Sağlam, N. (2006). Orta Öğretim Öğrencileri İçin Çevresel Tutum Ölçeği Geliştirme ve Geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 240-250.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper & Row.
- Yaşar, M. (2014). İstatistiğe Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(2), 59-75.
- Yetim, H. (2002). *İlköğretim Öğrencilerinin Matematik ve Türkçe Derslerindeki Akademik Başarıları Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Yetim, H. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Matematik ve Türkçe Derslerine Yönelik Tutumları İle Bu Derslerdeki Başarıları Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Zaif, F., & Karapınar, A. (2002). Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı. *Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 3, 111-134.